

SKLEPNI PREDLOGI GENERALNEGA PRAVOBRANILCA

L. A. GEELHOEDA,

predstavljeni 19. januarja 2006¹

1. Komisija z obravnavano pritožbo predlaga delno razveljavitev sodbe Sodišča prve stopnje z dne 29. aprila 2004 v združenih zadevah Tokai Carbon Co. Ltd in drugi proti Komisiji (T-236/01, T-239/01, od T-244/01 do T-246/01, T-251/01 in T-252/01, v nadaljevanju: izpodbijana sodba). Pritožba je omejena na zadevo T-239/01.²

Komisijo v zvezi z izvajanjem njenih preiskovalnih pooblastil na podlagi Uredbe št. 17 v primerjavi s prostovoljnim sodelovanjem na podlagi Obvestila o ugodni obravnavi.

I – Upoštevne določbe

2. V postopku s tožbo pred Sodiščem prve stopnje je to sodišče znižalo globo, ki jo je družbi SGL naložila Komisija z odločbo 2002/271/ES z dne 18. julija 2001 v zvezi s postopkom na podlagi člena 81 Pogodbe ES in člena 53 Sporazuma EGP (zadeva COMP/E-1/36.490 – Grafitne elektrode).³

Uredba Sveta št. 17

4. Člen 15 Uredbe Sveta št. 17 z dne 6. februarja 1962: Prva [u]redba o izvajanju členov [81] in [82] Pogodbe⁴ (v nadaljevanju: Uredba št. 17) določa:

3. Pritožbeni razlogi Komisije se nanašajo na določene vidike sodelovanja podjetij s

„1. Komisija lahko podjetjem ali podjetniškim združenjem z odločbo naloži globo

1 – Jezik izvornika: angleščina.

2 – Recueil, str. II-1181.

3 – UL 2002, L 100, str. 1.

4 – UL 1962, 13, str. 204.

od 100 do 5000 obračunskih enot, kadar *Smernice*
namerno ali iz malomarnosti:

[...]

5. Obvestilo Komisije z naslovom „Smernice o načinu določanja glob, naloženih v skladu s členom 15(2) Uredbe št. 17 in členom 65(5) Pogodbe ESPJ“⁵ (v nadaljevanju: Smernice) v preambuli navaja:

(b) v odgovoru na zahtevo po členu 11(3) ali (5) [...] navedejo netočne podatke [...]

2. Komisija lahko podjetjem ali podjetniškim združenjem z odločbo naloži globo od 1000 do 1.000.000 obračunskih enot ali višjo vsoto, ki pa ne presega 10 % prometa v predhodnem poslovnem letu vsakega podjetja, udeleženega pri kršitvi, kadar namerno ali iz malomarnosti:

„Načela, opisana tukaj, bi morala zagotavljati preglednost in nepristranskost odločb Komisije v očeh podjetij in prav tako Sodišča Evropskih skupnosti, kadar potrjuje pooblastila, ki so Komisiji podeljena v okviru ustrezne zakonodaje za določanje glob v mejah 10 % celotnega prometa. To pooblastilo mora upoštevati skladno in nediskriminatorno politiko, ki je v skladu z zastavljenimi cilji za kaznovanje kršitev pravil konkurence.“

(a) kršijo člen [81(1)] ali člen [86] Pogodbe; [...]

Nova metoda določanja zneska globe bo upoštevala naslednja pravila, ki se začnejo z osnovnim zneskom, ki se bo povečal, da bo upošteval oteževalne okoliščine, ali zmanjšal, da bo upošteval olajševalne okoliščine.“

Pri določanju višine globe se upoštevata teža in trajanje kršitve.“

5 – UL 1998, C 9, str. 3.

Obvestilo o ugodni obravnavi

mu globa, ki bi mu bila naložena, če ne bi sodelovalo, zmanjša za 10 % do 50 %.

6. Komisija je v Obvestilu o nenalaganju ali zmanjševanju glob v primerih kartelov⁶ (v nadaljevanju: Obvestilo o ugodni obravnavi) opredelila pogoje, pod katerimi se podjetje, ki z njo sodeluje pri preiskavi, lahko oprosti plačila globe ali se mu prizna zmanjšanje zneska globe, ki bi mu ga bilo treba sicer naložiti, kot je navedeno v točki A(3) tega obvestila.

2. Taki primeri so lahko naslednji:

– preden Komisija pošlje obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah, ji [podjetje] priskrbi podatke, dokumente ali druge dokaze, ki vsebinsko prispevajo k ugotovitvi obstoja kršitve;

7. Točka A(5) Obvestila o ugodni obravnavi določa:

– po prejemu obvestila o ugotovitvah o možnih kršitvah [podjetje] obvesti Komisijo, da ne nasprotuje dejanskemu stanju, na katero je Komisija oprla svoje očitke.“

„Sodelovanje [podjetja] z njo je le eden izmed dejavnikov, ki jih Komisija upošteva pri določitvi globe. [...]“

II – Dejansko stanje in postopek sprejetja sporne odločbe

8. V točki D je navedeno naslednje:

9. Sodišče prve stopnje je v izpodbijani sodbi dejansko stanje zadeve, ki jo je obravnavalo, povzelo z naslednjimi besedami:

„1. Če [podjetje] sodeluje in ne izpolnjuje vseh pogojev, določenih v točkah B ali C, se

„1. Komisija je z Odločbo 2002/271/ES [...] ugotovila, da so bila različna podjetja

6 – UL 1996, C 207, str. 4.

udeležena pri vrsti sporazumov in usklajenih ravnanj v smislu člena 81(1) ES in člena 53(1) Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru (v nadaljevanju: Sporazum EGP), v sektorju grafitnih elektrod.

katerih je bilo 280 milijonov ton proizvedenih v elektroobločnih pečeh [...]

[...]

2. Grafitne elektrode se uporabljajo zlasti pri proizvodnji jekla v elektroobločnih pečeh. Izdelava jekla s temi pečmi je v bistvu postopek recikliranja, s katerim se, v nasprotju s 'tradicionalnim' postopkom proizvodnje iz železove rude v talilnih pečeh s kisikom, odpadno jeklo predela v novo. Devet elektrod, ki so zbrane v kolonah po tri, se uporablja v običajnih elektroobločnih pečeh za taljenje starega železa. Elektroda se zaradi intenzivnosti postopka talitve izrabi v približno osmih urah. Izdelava elektrode traja približno dva meseca. Grafitnih elektrod v tem proizvodnem postopku ni mogoče zamenjati z drugim proizvodom.
3. Povpraševanje po grafitnih elektrodah je neposredno vezano na proizvodnjo jekla v elektroobločnih pečeh. Glavne odjemalke so jeklarne, ki predstavljajo približno 85 % povpraševanja. V letu 1998 je svetovna proizvodnja surovega jekla znašala 800 milijonov ton, od katerih je bilo 280 milijonov ton proizvedenih v elektroobločnih pečeh [...]
5. V osemdesetih letih je tehnološki napredek omogočil znatno zmanjšanje porabe elektrod na tono proizvedenega jekla. V jeklarski industriji je v tem obdobju potekalo pomembno prestrukturiranje. Upad povpraševanja po elektrodah je privedel do prestrukturiranja svetovne industrije elektrod. Več tovarn je bilo zaprtih.
6. Leta 2001 je evropski trg grafitnih elektrod oskrbovalo devet zahodnih proizvajalcev: [...]
7. Uradniki Komisije so na podlagi člena 14(3) Uredbe št. 17 [...] 5. junija 1997 opravili sočasne in nenapovedane preiskave [...]
8. Istega dne so agenti zveznega preiskovalnega urada (FBI) v Združenih državah

izvedli preiskave v poslovnih prostorih več proizvajalcev. Na podlagi teh preiskav so bili uvedeni kazenski postopki zoper [...] družbo SGL [...] zaradi nedovoljenega omejevalnega sporazuma. Vsi obtoženi so priznali krivdo za očitana dejanja in privolili v plačilo globe, določene na 135 milijonov ameriških dolarjev USD za družbo SGL [...].

izdajo Odločbe, s katero je bilo tožečim podjetjem [...] očitano, da so na svetovni ravni določala cene in si razdelila nacionalne in regionalne trge za zadevni proizvod v skladu z načelom ‚domači proizvajalec‘: družbi UCAR in SGL sta bili odgovorni za Združene države; poleg tega je bila družba UCAR odgovorna za določene dele Evrope, družba SGL pa za preostalo Evropo; [...].

[...]

10. V imenu skupine odjemalcev so bile v Združenih državah proti [...] družbi SGL [...] vložene civilne tožbe za povračilo trojne škode (*triple damages*)[...].
11. V Kanadi [...] je julija 2000 [...] družba SGL priznala krivdo in privolila v plačilo globe v višini 12,5 milijona CAD zaradi enake kršitve. Kanadski proizvajalci jekla so junija 1998 proti [...] družbi SGL [...] vložili civilne tožbe zaradi nedovoljenega omejevalnega sporazuma.
12. Komisija je 24. januarja 2000 zadevnim podjetjem poslala obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah. Upravni postopek se je 18. julija 2001 končal z
13. V skladu s podatki iz Odločbe so za omejevalni sporazum veljala naslednja temeljna načela:
- cene grafitnih elektrod je treba določiti na svetovni ravni;
 - sklepe o oblikovanju cen vsake družbe morajo sprejeti izključno predsednik ali generalni direktorji;
 - ‚domači proizvajalec‘ mora določiti tržno ceno na svojem domačem ozemlju in preostali proizvajalci ji bodo ‚sledili‘;

- cene na ‚nedomačih‘ trgih, to je trgih, kjer ni nobenega ‚domačega‘ proizvajalca, se bodo določale soglasno;
 - nedomači proizvajalci ne smejo agresivno konkurirati in se morajo umakniti z domačih trgov preostalih proizvajalcev;
 - kapaciteta se ne sme povečati (japonski proizvajalci naj bi zmanjšali svojo kapaciteto);
 - ne sme priti do nikakršnega prenosa tehnologije zunaj kroga proizvajalcev, ki sodelujejo pri kartelu.
14. V odločbi je dalje ugotovljeno, da so se navedena temeljna načela uresničevala na sestankih kartela, ki so potekali na več ravneh: sestanki ‚najvišjih vodilnih‘, ‚delovni‘ sestanki, sestanki ‚skupine evropskih proizvajalcev‘ (brez japonskih proizvajalcev), nacionalni ali regionalni sestanki, namenjeni posebnim trgov, in dvostranski stiki med podjetji.
- [...]
16. Komisija je na podlagi dejanskih ugotovitev in pravne presoje, izvedene v Odločbi, zadevnim podjetjem naložila globe, ki jih je določila v skladu z metodologijo, opisano v Smernicah o načinu določanja glob, naloženih v skladu s členom 15(2) Uredbe št. 17 in s členom 65(5) Pogodbe ESPJ [...] ter Obvestilu o nenalaganju ali zmanjševanju glob v primerih kartelov [...]
17. Člen 3 izreka Odločbe določa naslednje globe:
- „družba SGL: 80,2 milijona EUR;
- [...]
18. Člen 4 izreka zadevnim podjetjem nalaga, naj globe plačajo v treh mesecih od dneva vročitve Odločbe, v nasprotnem primeru morajo plačati 8,04 % obresti.“

III – Postopek pred Sodiščem prve stopnje in izpodbijana sodba

obravnavati kot prostovoljno sodelovanje in nagraditi na podlagi točke D(2), prva alineja, Obvestila o ugodni obravnavi.

10. Družba SGL, ki je vlogo pri vložišču Sodišča prve stopnje vložila 20. oktobra 2001, in druga podjetja, na katera je bila naslovljena sporna odločba, so vložili tožbe zoper to odločbo.

IV – Pritožba

11. Sodišče prve stopnje je z izpodbijano sodbo med drugim odločilo naslednje:

13. Komisija Sodišču predlaga, naj:

(2) V zadevi T-239/01, SGL Carbon proti Komisiji, se:

– delno razveljavi izpodbijano sodbo v točki 2 izreka;

– določi globa, naložena tožeči stranki s členom 3 Odločbe 2002/271, v znesku 69.114.000 EUR;

– naloži družbi SGL plačilo stroškov.

– tožba v preostalem delu zavrne;

14. Družba SGL Sodišču predlaga, naj:

[...]“

– pritožbo zavrne;

12. V točkah od 401 do 412 je Sodišče prve stopnje ugotovilo, da družba SGL ni bila dolžna odgovoriti na določena vprašanja, ki jih je postavila Komisija, niti predložiti določenih dokumentov. Da je družba SGL kljub temu predložila zahtevane podatke, se mora

– pritožnici naloži plačilo stroškov.

V – Pritožbeni razlogi in bistvene trditve

15. Komisija navaja, da določene ugotovitve Sodišča prve stopnje v točkah od 401 do 412 kršijo pravo Skupnosti, zlasti člen 15 v zvezi s členom 11 Uredbe št. 17 in Obvestilo o ugodni obravnavi. V izpodbijanem delu sodbe naj bi Sodišče prve stopnje sodbo tudi napačno utemeljilo.

16. Komisija uveljavlja en pritožbeni razlog, razdeljen na dva dela, in podredno drugi pritožbeni razlog.

17. Glavni pritožbeni razlog, v katerem Komisija sprašuje, ali naj bi se globa zaradi določenih odgovorov na zahtevo za informacije načeloma zmanjšala, se nanaša na:

1. zahtevo za informacije z dne 31. marca 1999 (točke od 407 do 409 in prvi trije stavki točke 410 izpodbijane sodbe);
2. zahtevo za informacije z dne 30. junija 1997 (točka 412 izpodbijane sodbe).

18. Drugi, podredni pritožbeni razlog se nanaša na obseg zmanjšanja globe v primeru prispevkov, ki so sledili prvi zahtevi za informacije (točka 410).

19. Na kratko, predložene so naslednje trditve.

20. Komisija glede prvega dela glavnega pritožbenega razloga, ki se nanaša na dokumente, zatrjuje, da je imela vedno pravico zahtevati predložitev dokumentov in da taka zahteva ne krši pravice do obrambe. Pri tej zahtevi ne gre za vprašanja, ki bi pomenila priznanje obstoja kršitve. Tako naj bi Sodišče prve stopnje v točkah 408 in 409 odločilo v nasprotju z ustaljeno sodno prakso. Ta pristop sodišča pa naj tudi ne bi bil v skladu s točkami 403, 406 in 407, v katerih se Sodišče prve stopnje sklicuje na omenjeno sodno prakso.

21. Sodišče prve stopnje bi moralo dalje ugotoviti, v kakšnem obsegu je družba SGL dejansko odgovorila na zahtevo Komisije, da predloži dokumente, ki so bili z njo zahtevani in jim je to sodišče nasprotovalo. Iz besedila odgovora z dne 8. junija 1999 naj bi izhajalo, da ni šlo za dejanski odgovor. Družba SGL je odgovorila, da nima vseh zahtevanih dokumentov. Zato naj ne bi bilo razloga za večje znižanje, kot je že bilo odobreno. Družba SGL se je potrudila pri razlagi dejanskega stanja, čeprav ni imela dokumentov. Komisija je to sodelovanje upoštevala. Edini

odgovori, ki naj jih Komisija ne bi upoštevala za ugodno obravnavo, so bili odgovori na uradno zahtevo za informacije. Informacije, ki naj bi presegle, kar je bilo zahtevano na podlagi obveznosti sodelovanja, naj bi bile upoštewane.

vseh podjetij, ki jih je posvarila, pač pa ji večje globe ni naložila zato, ker naj dejanski odgovor družbe SGL ne bi presegel njene obveznosti sodelovanja na podlagi člena 11 Uredbe št. 17. Le prispevki, ki bi Komisiji omogočili lažjo ugotovitev obstoja kršitve, bi lahko vodili k zmanjšanju globe.

22. Družba SGL navaja, da bi se morale vse izjave iz njenega dopisa z dne 8. junija 1999 in njeni odgovori na zahtevo za informacije z dne 30. junija 1997 opredeliti v celoti kot sodelovanje, ker ni mogoče razlikovati med izrecnim priznanjem kršitve in dejstev ali predložitvijo dokumentov, ki vsebujejo dokaz kršitve. Po njenem mnenju naj bi imela neomejeno pravico do molka.

25. Družba SGL se z ugotovitvami Sodišča prve stopnje strinja. Meni, da zahteva za informacije ni imela pravne podlage, ker opozorila drugim udeležencem omejevalnega sporazuma niso sestavni del kršitve člena 81(1) ES. Člen 11 Uredbe št. 17 ne pooblašča Komisije, da postavi taka vprašanja. Če pa bi se opozorilo drugim udeležencem omejevalnega sporazuma lahko opredelilo kot obteževalna okoliščina, bi se moralo njeno priznanje šteti za sodelovanje. V vsakem primeru je Sodišče prve stopnje pravilno ugotovilo, da ni bila dolžna odgovoriti.

23. Če Sodišče ne bi sledilo temu stališču, bi bila po trditvah družbe SGL izpodbijana sodba v vsakem primeru skladna s sodno prakso.

24. Komisija glede drugega dela pritožbenega razloga, ki se nanaša na zahtevo za informacije z dne 30. junija 1997, navaja, da vsebuje točka 412 sodbe številne napake. Sodišče prve stopnje naj bi Komisiji pripisalo stališče, ki ga ta nikoli ni izrazila. Komisija poudarja, da družbi SGL ni naložila manjše globe zato, ker naj ta družba ne bi navedla

26. Nazadnje Komisija ugovarja ugotovitvi Sodišča prve stopnje, da se zaradi prispevka v odgovor na zahtevo za informacije globa zniža enako kot zaradi prispevka na lastno pobudo. S tem naj bi Sodišče prve stopnje po mnenju Komisije zanikalo, da se znižanje globe lahko odobri le za prispevek, zaradi katerega je bila naloga Komisije olajšana. To je v primeru prispevka na lastno pobudo očitno od samega prispevka dalje,

ker do njega pride na začetni stopnji in zato Komisij ni treba sprejeti določenih preiskovalnih ukrepov, na primer sestaviti zahteve za informacije.

pri uresničevanju naloge nadzora nad spoštovanjem pravil konkurence na skupnem trgu. Dalje je poudarilo, da je pravico do molka mogoče priznati le, kadar se od zadevnega podjetja zahtevajo odgovori, s katerimi bi morale priznati obstoj kršitve, ki jo mora dokazati Komisija (točka 402).

27. Primerjava s točko C Obvestila o ugodni obravnavi s strani Sodišča prve stopnje naj ne bi potrjevala mnenja tega sodišča, pač pa mnenje Komisije. Stališče, da bi se moral prispevek v odgovor na zahtevo za informacije nagraditi enako kot prispevek na lastno pobudo, ni v skladu s tem obvestilom. Če Sodišče prve stopnje meni, da bi se morala oba položaja obravnavati enako, naj bi s tem kršilo člen 15 Uredbe št. 17 v zvezi z Obvestilom o ugodni obravnavi.

VI – Upoštevni deli sodbe

28. V prvem delu je Sodišče prve stopnje začelo z naslednjim:

– poudarilo je, da ni mogoče priznati absolutne pravice do molka, ker bi to preseгло tisto, kar je nujno za ohranitev pravice do obrambe podjetij in bi pomenilo neupravičeno oviranje Komisije

– Izpostavilo je sodno prakso, v kateri se navaja, da sme Komisija, da ohrani polni učinek člena 11 Uredbe št. 17, prisiliti podjetja, da ji posredujejo vse potrebne informacije o njim znanih dejstvih in ji po potrebi pošljejo dokumente v tej zvezi, ki jih imajo, čeprav jih je mogoče uporabiti za dokazovanje obstoja protikonkurenčnega ravnanja, in da tej pravici Komisije, da zahteva podatke, ne nasprotujeta niti člen 6 EKČP niti sodna praksa Evropskega sodišča za človekove pravice (točki 403 in 404).

– Nato je pripomnilo, da Sodišče v sodbi Limbursge Vinyl Maatschappij in drugi

proti Komisiji⁷ ni spremenilo sodne prakse, čeprav je v tej sodbi presodilo, da je sodna praksa Evropskega sodišča za človekove pravice po izdaji sodbe Orkem proti Komisiji⁸ sprejela nove tendence s sodbo Funke, sodbo Saunders proti Združenemu kraljestvu in sodbo J. B. proti Švici (točka 405).

- Končno je sklenilo, da zgolj biti zavezan odgovoriti na izključno dejanska vprašanja Komisije in izpolniti njene zahteve po predložitvi prej obstoječih dokumentov, ne more kršiti temeljnega načela spoštovanja pravice do obrambe in pravice do pravičnega sojenja, ki na področju konkurenčnega prava ponujata enakovredno zaščito, kot jo jamči člen 6 EKČP (točka 406).

29. Nadaljevalo je:

- glede vprašanja, v kolikšnem obsegu je bila družba SGL v skladu s prej navedeno sodno prakso zavezana, da odgovori na zahtevo za informacije z dne 31. marca

7 – Sodba z dne 15. oktobra 2002 v zadevi Limburgse Vinyl Maatschappij in drugi proti Komisiji (C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, od C-250/99 P do C-252/99 P in C-254/99 P, Recueil, str. I-8375).

8 – Sodba z dne 18. oktobra 1989 v zadevi Orkem proti Komisiji (374/87, Recueil, str. 3283).

1999, je treba ugotoviti, da je Komisija poleg izključno dejanskih vprašanj in zahtev za predložitev že obstoječih dokumentov od družbe SGL zahtevala opis predmeta in poteka več sestankov, na katerih naj bi družba SGL sodelovala, in tudi rezultate oziroma sklepe teh sestankov, ko je bilo jasno, da je Komisija sumila, da je bil predmet navedenih sestankov omejevanje konkurence. Torej je bila ta zahteva take narave, da je od družbe SGL zahtevala, naj prizna sodelovanje pri kršitvi konkurenčnih pravil Skupnosti (točka 407).

30. V naslednjih točkah, ki so predmet obravnavane pritožbe, je Sodišče prve stopnje napisalo:

„408 Enako velja za zahteve za pridobitev zapisnikov teh sestankov, delovnih in pripravljalnih dokumentov v zvezi s tem, lastnoročnih zapiskov, zaznamkov in sklepov, ki se nanašajo na te sestanke, dokumentov o načrtovanju in razpravah ter osnutkov o izvedbi povišanja cen v letih od 1992 do 1998.

409 Ker SGL ni bila dolžna odgovoriti na tovrstna vprašanja iz zahteve po

informacijah z dne 31. marca 1999, je dejstvo, da je vendarle posredovala informacije o teh točkah, treba šteti za prostovoljno sodelovanje podjetja, ki bi lahko upravičilo zmanjšanje globe na podlagi obvestila o ugodni obravnavi.

411 Torej je Komisija napačno presodila pomen sodelovanja SGL v zvezi s tem.“

31. V zvezi z zahtevo za informacije o opozorilih je Sodišče prve stopnje odločilo:

410 Tega sklepa ne more omajati navedba Komisije, da zadevne informacije niso bile dane prostovoljno, ampak v odgovor na zahtevo za informacije. Točka D(2), prva alineja, Obvestila o ugodni obravnavi sploh ne zahteva prostovoljnega dejanja zadevnega podjetja na lastno pobudo, ampak le informacije, ki prispevajo k potrditvi obstoja storjene kršitve. Celotna točka C, ki zadeva večje zmanjšanje globe kot točka D, omogoča nagrajevanje sodelovanja ,potem ko je Komisija z odločbo že uvedla preiskavo proti podjetjem, ki so stranke omejevalnega sporazuma'. Zato dejstvo, da je bila zahteva za informacije poslana SGL na podlagi člena 11(1) Uredbe št. 17, ne more zmanjšati pomena sodelovanja podjetja na podlagi točke D(2), prva alineja, Obvestila o ugodni obravnavi, še posebej ne, ker je zahteva za informacije milejši prisilni ukrep kot preiskava na podlagi odločbe.

„412 V delu, v katerem Komisija očita SGL, da je nepopolno odgovorila na vprašanje, katera podjetja je obvestila o bližajočih se preiskavah Komisije v juniju 1997, je res, da je SGL z dopisom z dne 30. julija 1997 priznala le, da je opozorila VAW in neko drugo podjetje, ter ni navedla, da je obvestila tudi UCAR. Vendar je Komisija sama poudarila, da je opozorilo SGL povečalo težo kršitve in privedlo do izreka globe z večjim odvračilnim učinkom kot običajno in da naj bi ga bilo upravičeno šteti kot oteževalno okoliščino, ker je to ravnanje SGL ustvarilo pogoje, potrebne za nadaljevanje omejevalnega sporazuma in podaljšanje njegovih škodljivih učinkov. SGL zato ni bila dolžna obvestiti Komisije, da je opozorila druga podjetja. Te informacije bi namreč lahko poostrele sankcijo, ki bi jo Komisija naložila SGL. Komisija je tako tudi v tej točki zmotno presodila ravnanje SGL s tem, da ji je očitala, da ji je posredovala nepopoln odgovor.“

VII – Pravna presoja

32. Pritožba Komisije se, kot je navedeno zgoraj, nanaša zlasti na točke 408, 409, 410 in 412.

33. Komisija je v svoji odločbi na podlagi prve alineje točke D(2) Obvestila o ugodni obravnavi globo, ki bi jo sicer naložila družbi SGL, znižala za 30 %. Kot je navedeno v izpodbijani sodbi, Komisija meni, da „podjetje zasluži zmanjšanje globe le, če je njegovo sodelovanje ‚prostovoljno‘ in ni del izvajanja ‚preiskovalnih pooblastil“: Komisija je štela, da je znaten del informacij, ki jih je posredovala družba SGL, dejansko odgovor te družbe na uradno zahtevo Komisije za informacije in da bi se njena izjava obravnavala kot prostovoljni prispevek v smislu Obvestila o ugodni obravnavi le, če bi posredovane informacije presegale tisto, kar je bilo zahtevano na podlagi člena 11. Poleg tega je družba SGL svojo izjavo z dne 8. junija 1999 poslala šele po tem, ko je prejela opomin, v katerem si je Komisija pridržala pravico do izdaje formalne odločbe na podlagi člena 11(5).⁹

34. Družba SGL je v postopku pred Sodiščem prve stopnje zatrjevala, da je Komisija

podcenila njeno sodelovanje v okviru Obvestila o ugodni obravnavi. Navedla je, da ni bila dolžna odgovoriti na določena vprašanja iz zahteve Komisije za informacije, saj bi se sicer morala izreči zoper sebe. Trdila je, da je imela v skladu s sodno prakso Evropskega sodišča za človekove pravice celo pravico zavrniti vsak prispevek, na podlagi katerega bi se ugotovila njena krivda.

35. Sodišče prve stopnje je ugotovilo, da je Komisija v več točkah napačno ocenila pomen sodelovanja družbe SGL, in je zato znižalo globo.

36. Sodišče prve stopnje je po sklicevanju na ustaljeno sodno prakso (točke 402, 403 in 404) naprej obravnavalo zahtevo za informacije z dne 31. marca 1999 (točke 407, 408 in 409), nato pa zahtevo za informacije z dne 30. junija 1997 (točka 412).

37. Zahteva za informacije z dne 31. marca 1999 se nanaša na vprašanja o sestankih, ki so se odvijali med konkurenti v sektorju grafitnih elektrod. Komisija je med drugim zahtevala opis predmeta in poteka več sestankov, na katerih naj bi družba SGL sodelovala, in tudi rezultate oziroma sklepe teh sestankov. Dalje je zahtevala predložitev določenih

⁹ – Glej uvodno izjavo 173 odločbe Komisije, ki je delno navedena v točki 401 sodbe.

dokumentov, med drugim kopij vabil, dnevnih redov, seznama udeležencev, lastno-ročnih zapiskov, delovnih in pripravljalnih dokumentov, dokumentov o načrtovanju, dokumentov o izvedbi povišanja cen v določenem obdobju.¹⁰

opisa predmeta in poteka več sestankov presevalo tisto, kar je bila upravičena vprašati na podlagi člena 11 Uredbe št. 17. Ta ugotovitev ni predmet obravnavane pritožbe.

38. Komisija je v svoji zahtevi za informacije z dne 30. junija 1997 po tem, ko je navedla, da je na podlagi podatkov druge družbe sklepala, da jo je družba SGL opozorila na mogoče bližajoče se preiskave, spraševala, ali je družba SGL to informacijo prejela od družbe, ki je bila dejavna v zadevnem sektorju, in od katere družbe. Z drugim vprašanjem je Komisija zahtevala imena družb, ki jih je družba SGL opozorila na preiskave.¹¹

40. Sodišče prve stopnje je tako v točkah od 407 do 409 in v točki 412 izpodbijane sodbe ugotovilo, da je bila družba SGL zaradi njenih odgovorov na zahtevo za informacije, ki ji je bila poslana na podlagi člena 11(2) Uredbe št. 17 – v nasprotju z mnenjem Komisije v odločbi – upravičena do znižanja globe v skladu z Obvestilom o ugodni obravnavi.

Zahteva z dne 31. marca 1999

39. V postopku pred Sodiščem prve stopnje je Komisija priznala, da je vprašanje glede

41. Sodišče prve stopnje je tudi zavrnilo ugovor Komisije, da bi moralo biti znižanje globe zaradi odgovorov družbe SGL v vsakem primeru manjše, kot pa če bi družba prostovoljno sporočila informacije (glej točko 410).

10 – Družba SGL je odgovorila z dopisom z dne 25. maja 1999 (s katerim je odgovorila na vprašanja od 8 do 10 v zvezi s podatki o prometu in prodaji) in z izjavo z dne 8. junija 1999 (v kateri je navedla, da ni dolžna odgovoriti na vprašanja od 1 do 5 in delno 7 in da se morajo ti odgovori obravnavati kot prostovoljno ravnanje; v izjavi je opisala potek sestankov in ji priložila tiste dokumente, ki so obstajali in bili v njeni posesti).

11 – Družba SGL je odgovorila z dopisom z dne 30. julija 1997. Preden je odgovorila na drugo vprašanje, je ugovarjala pravni podlagi zanj in se sklicevala na pravico do obrambe.

42. Komisija navaja, da so navedeni odlomki pravno pomanjkljivi in naj bi bila sodba zato v nasprotju s členom 15 v zvezi s členom 11 Uredbe št. 17 in z Obvestilom o ugodni obravnavi. Poleg tega naj bi bila napačna tudi obrazložitev (protislovna), ki je kot taka nova kršitev prava.

43. Čeprav je bil ta pritožbeni razlog predložen v zvezi z uporabo Obvestila o ugodni obravnavi, se zlasti nanaša na ugotovitve Sodišča prve stopnje glede obsega pravice podjetij, da se ne izrečejo zoper sebe.

44. Znano je, da je naloga Komisije, da razišče in kaznuje kršitve pravil Pogodbe ES o konkurenci. Komisija lahko zaradi opravljanja te naloge v skladu s členom 11(1) Uredbe št. 17 zahteva vse potrebne informacije. Najprej mora informacije zahtevati s preprosto uradno zahtevo za informacije (člen 11(2)) in če podjetje ne ravna v skladu s to zahtevo, zahteva predložitev informacij z odločbo (člen 11(5)).¹²

45. Sodišče je v dobro znani sodbi Orkem¹³, v kateri je moralo presoјati preiskovalna pooblastila Komisije z vidika pravic obrambe, ugotovilo, da so družbe dolžne dejavno sodelovati pri preiskovalnih ukrepih.

46. Dolžnost dejavno sodelovati s Komisijo pa ne pomeni, da se mora podjetje izreči zoper sebe s tem, da prizna kršitev pravil o konkurenci.

47. Sodišče prve stopnje je v zvezi s tem ločilo med posredovanjem odgovorov na vprašanje na eni in predložitvijo dokumentov na drugi strani. V zvezi s prvim je ločevalo naprej. Ugotovilo je, da ima Komisija pravico podjetje prisiliti, da odgovori na dejanska vprašanja, nima pa pravice prisiliti podjetja, da poda odgovore, s katerimi bi lahko priznalo kršitev. Zaradi zadnjega se podjetje lahko sklicuje na pravico do molka kot del pravice do obrambe. Sodišče prve stopnje ni omejilo preiskovalnih pooblastil Komisije glede dokumentov. Zadevno podjetje mora predložiti dokumente, ki že obstajajo in so povezani s predmetom preiskave, če se to od njega zahteva, čeprav bi se lahko uporabili za ugotovitev obstoja kršitve.¹⁴

48. Komisija je, da bi odkrila nekatere od najresnejših omejevalnih sporazumov, razvila tudi politiko ugodne obravnave. Ta politika

12 – Z Uredbo št. 1/2003 je bil ta dvostopenjski postopek ukinjen. Komisija se lahko na podlagi člena 18 te uredbe že takoj odloči, da z odločbo zahteva informacije od podjetij.

13 – Navedena zgoraj; glej točki 22 in 27.

14 – Glej točki 34 in 35.

je določena v tako imenovanem Obvestilu o ugodni obravnavi. V zameno za sodelovanje (predložitev pomembnih informacij, dokazov) se lahko odobri znižanje globe, odvisno od stopnje ugodne obravnave.

49. Opozoriti moram, da politika ugodne obravnave ni prisilna. Nasprotno, temelji na prostovoljnem sodelovanju. Zato je znižanje globe v zameno za sodelovanje v skladu s pravico do obrambe in zlasti s pravico, da se ne izjavi zoper sebe.¹⁵

50. Poleg tega je znižanje globe za prispevek v upravnem postopku odobreno le, če ta prispevek Komisiji omogoči, da lažje ugotovi obstoj kršitve in jo po potrebi odpravi.¹⁶

51. V obravnavani pritožbi Komisija zatrjuje, da je informacija, zahtevana na podlagi člena 11(2) Uredbe št. 17, izpolnjevala merila iz sodbe Orkem in je zato ni mogoče obrav-

navati kot sodelovanje v smislu Obvestila o ugodni obravnavi.

52. Pravno vprašanje je torej, ali bi se moral odziv družbe SGL na zahtevo Komisije opredeliti kot prostovoljno sodelovanje ali kot izpolnjevanje obveznosti.¹⁷ Zato je treba v prvem koraku preučiti naravo vprašanj, ki jih je postavila Komisija. Z drugimi besedami, ali bi lahko Komisija zahtevane informacije pridobila na podlagi člena 11(5) Uredbe št. 17? Če je odgovor pritrdilen, bi zadevno podjetje z informacijami, ki jih je predložilo, preprosto izpolnilo svoje obveznosti na podlagi člena 11 Uredbe št. 17. Tako „sodelovanje“ ni sodelovanje v smislu Obvestila o ugodni obravnavi. Če pa je odgovor nikalen in zadevno podjetje vseeno predloži informacije, bi se moralo njegovo ravnanje obravnavati kot sodelovanje v smislu Obvestila o ugodni obravnavi.

53. Dodatno bi pripomnil, da bi lahko Komisija v primeru, ko ji je podjetje sporočilo svojo pripravljenost za sodelovanje, potrebovala dodatne informacije, ki bi presegale tiste, ki jih je zadevno podjetje že predložilo.

15 – Sodba z dne 14. julija 2005 v zadevi Acerinox (C-57/02 P, ZOdl., str. I-6689, točke od 87 do 89).

16 – Glej sodbo z dne 16. novembra 2000 v zadevi SCA Holding proti Komisiji (C-297/98 P, Recueil, str. I-10101, točka 36). V zvezi z Obvestilom o ugodni obravnavi glej sodbo z dne 28. junija 2005 v zadevi Dansk Rørindustri (C-189/02 P, C-202/02 P, od C-205/02 P do C-208/02 P in C-213/02 P, ZOdl., str. I-5425, točki 395 in 396).

17 – Pravno gledano podjetje ni dolžno odgovoriti na zahtevo iz člena 11(2). Vendar pa se lahko Komisija na podlagi člena 11(5) odloči, da zahteva informacijo, ki jo je treba predložiti, če podjetje neče odgovoriti. Podjetje je zaradi neizpolnitve kaznovano. Končna posledica je torej obveznost izpolnitve zahteve Komisije.

Komisija bi lahko te informacije pridobila s pisno zahtevo. Samo po sebi je očitno, da bi se morali taka zahteva in odgovori nanjo upoštevati pri skupni oceni ravnanja, ki pomeni sodelovanje zadevnega podjetja na podlagi Obvestila o ugodni obravnavi.

zahtevalo, naj prizna udeležbo pri kršitvi pravil Skupnosti o konkurenci. Sodišče je, kot kaže, razlikovalo med „dopustnimi“ in „nedopustnimi“ dokumenti. Z drugimi besedami, ker Komisija ni smela družbe SGL prisiliti, da odgovori na vprašanja glede predmeta in rezultatov oziroma sklepov sestankov, tudi ni smela zahtevati dokumentov v zvezi z njimi.

54. Sodišče prve stopnje je zaradi presoje, ali je bilo znižanje globe možno, opravilo zgoraj navedeni preskus. Preučilo je, ali je bila družba SGL dolžna predložiti zahtevane dokumente.

57. Menim, da ta presoja ni pravilna, oziroma je vsaj pomanjkljiva iz treh razlogov.

55. Sodišče prve stopnje je pri preučitvi, ali zahteva za informacije vsebuje vprašanja, ki jih Komisija ni bila upravičena postaviti na podlagi člena 11(5) Uredbe št. 17, pravilno ugotovilo, da vprašanja glede opisa predmeta in rezultatov nekaterih sestankov niso bila dopustna. Odgovori na taka vprašanja bi neizbežno vodili v izjavo zoper samega sebe. Komisija je, kot je navedeno zgoraj, to pred Sodiščem prve stopnje priznala. Ta ugotovitev ni predmet obravnavane pritožbe.

58. Prvič, informacije, obravnavane v točkah 408 in 409, se nanašajo na „dokumente“ in ne na „odgovore“, torej Sodišče prve stopnje ni upoštevalo razlikovanja med dokumenti na eni in odgovori na drugi strani, ki ga je oblikovala sodna praksa. Niti ni za dejansko stanje te zadeve uporabilo načel, določenih v tej sodni praksi.

56. Sodišče prve stopnje je v nadaljevanju navedlo, da enako velja za določene dokumente. Menilo je, da se je z zahtevo za predložitev teh dokumentov od družbe SGL

59. Drugič, obrazložitev Sodišča prve stopnje je, kot je pravilno poudarila Komisija, protislovna. Sodišče prve stopnje je najprej izrecno navedlo načela, določena v sodbi Orkem in v sodbi Mannesmannröhren-Werke.¹⁸ Tako se

¹⁸ – Sodba z dne 20. februarja 2001 v zadevi Mannesmannröhren-Werke proti Komisiji (T-112/98, Recueil, str. II-729).

v točkah 403, 406 in 407 sklicuje na ustaljeno sodno prakso, potem pa v točki 408 ravna v nasprotju z njo. Ta sodna praksa je bila večkrat potrjena, nazadnje v tako imenovanih zadevah „doplčila za zlitine“.¹⁹

60. Sodišče je v sodbi Limburgse Vinyl Maatschappij in drugi proti Komisiji²⁰, poznani tudi kot PVC II, res ugotovilo, da je sodna praksa Evropskega sodišča za človekove pravice po izdaji sodbe Orkem sprejela nove tendence s sodbo Funke, sodbo Saunders proti Združenemu kraljestvu in sodbo J. B. proti Švici. Kljub temu ni videlo razloga, da bi spremenilo svojo prejšnjo sodno prakso, kot je pripomnilo tudi Sodišče prve stopnje.²¹ Zato ugotovitve Sodišča prve stopnje zagotovo niso skladne z obstoječo sodno prakso. Poleg tega bi za omenjeno dejstvo, ki je samo po sebi vredno omembe, v zadevnih točkah sodbe zamenjali posebno obrazložitev.

61. Čeprav je Sodišče prve stopnje sklenilo, da se v sodbi LVM ustaljena sodna praksa ni spremenila, je sprejelo drugačno odločitev. V izpodbijani sodbi ni mogoče najti razloga za to. Poleg tega je tudi protislovna, kot je navedeno zgoraj. Samo zaradi tega se ugotovitev Sodišča prve stopnje v točki 408 ne bi smela upoštevati.

62. Sodišče pripisuje sodni praksi Evropskega sodišča za človekove pravice velik pomen. Res je tudi, da se Sodišču zaradi tožbenega razloga, s katerim se je uveljavljala kršitev pravice do varstva pred samoobtožbo, v prej omenjeni zadevi resnično ni bilo treba ukvarjati s tem vprašanjem.²² Splošneje bi se lahko vprašali, ali so glede na novejšo sodno prakso Evropskega sodišča za človekove pravice sploh razlogi za spremembo sodne prakse, ki je bila vzpostavljena s sodbo Orkem in se je do sedaj razvijala. Pojasnil bom, zakaj po mojem mnenju ni prepričljivih razlogov.

63. Najprej ne smemo pozabiti, da se je ta sodna praksa nanašala na fizične osebe v zvezi s „klasičnimi“ kazenskimi postopki. Konkurenčno pravo se nanaša na družbe. Komisija lahko podjetjem in združenjem podjetij naloži kazni le zaradi kršitev členov 81 ES in 82 ES. Ugotovitev Evropskega sodišča za človekove pravice ni mogoče brez nadaljnega preprosto prenesti na pravne osebe ali podjetja.²³ V zvezi s tem bi se skliceval na druge jurisdikcije, v katerih je pravica, da se ne izreče zoper samega sebe, omejena le na fizične osebe in je pravne osebe ne morejo uporabiti.²⁴ Tako tudi družbe iz Združenih držav ne morejo uporabiti petega amandmaja k ustavi Združenih držav. Določba petega amandmaja določa, da se „nikogar [...] ne prisili, da priča zoper sebe

19 – Sodba Acerinox, točka 86; sodba z dne 14. julija 2005 v združenih zadevah ThyssenKrupp proti Komisiji (65/02 P in C-73/02 P, ZOdl., str. I-6773, točka 49).

20 – Sodba z dne 15. oktobra 2002 v združenih zadevah Limburgse Vinyl Maatschappij in drugi proti Komisiji (C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, od C-250/99 P do C-252/99 P in C-254/99 P, Recueil, str. I-8375).

21 – Glej točko 405.

22 – Sodba LVM, točke od 274 do 276.

23 – V nekaterih državah članicah lahko organi v skladu z nacionalnim pravom naložijo tudi drugačne vrste kazni, kot je zapor za direktorje ali poslovodje, ki so odgovorni, da je njihova družba kršila člena 81 ES in 82 ES. Lahko se pričakuje, da bodo imeli močnejše postopkovne pravice in jamstva.

24 – Supreme Court United States proti Whit, 322 U.S. 694(1944).

v kateri koli kazenski zadevi“. Ta pravica do varstva pred samoobtožbo je osebna pravica. Velja le za posameznega človeka. Podjetje se za uveljavljanje molka ne more sklicevati na peti amandma. Z drugimi besedami, podjetje mora predložiti dokumente, če se to od njega zahteva.

sodbo je pozneje potrdila sodba Colas Est²⁶. V tej sodbi je Evropsko sodišče za človekove pravice tako kot v sodbi Niemietz odločilo, da se lahko v določenih okoliščinah pravice, ki jih zagotavlja člen 8, razlagajo tako, da zajemajo pravico do spoštovanja sedeža družbe, njenih podružnic ali drugih poslovnih prostorov. Sodišče je v skladu s to sodno prakso pozneje v sodbi Roquette Frères²⁷ odločilo, da je treba „[p]ri ugotavljanju obsega navedenega načela v zvezi z varstvom nedotakljivosti poslovnih prostorov družb [...] upoštevati sodno prakso Evropskega sodišča za človekove pravice po zgoraj navedeni sodbi Hoechst proti Komisiji; iz te sodne prakse izhaja, da se po eni strani varstvo doma iz člena 8 EKČP lahko v določenih okoliščinah razširi tudi na navedene prostore [sklicevanje na sodbo Colas Est] in da so po drugi strani posegi, ki so dovoljeni v skladu s členom 8(2) EKČP, lahko veliko bolj daljnosežni pri poklicnih ali poslovnih prostorih ali dejavnostih kot sicer v drugih primerih [sklicevanje na sodbo Niemietz, točka 31]“.

64. Drugič, ni dvoma, da je Evropsko sodišče za človekove pravice določene pravice in svoboščine razširilo na družbe in druge pravne osebe. Enako velja za pravo Skupnosti in Listino Evropske unije o temeljnih pravicah. Ob tem Evropsko sodišče za človekove pravice tudi razlikuje med ravnijo varstva, ki jo imajo fizične osebe na eni in pravne osebe na drugi strani. O tem se lahko sklepa na podlagi drugih temeljnih pravic v Konvenciji, kot je člen 8. V sodbi Niemietz²⁵ je Evropsko sodišče za človekove pravice na primer navedlo, da so lahko poslovni prostori manj varovani kot pa zasebni. Sodišče je razsodilo, da se lahko pojem „dom“ razširi na pisarno pravne osebe in da taka razlaga ne ovira neutemeljeno držav pogodbenic, saj naj bi te ohranile pravico, da posredujejo v obsegu, ki ga dovoljuje člen 8(2). To

65. Tretjič, glede člena 6 Konvencije je vendarle odločilno, da zahteva za dokumente

25 – Sodba z dne 16. decembra 1992, serija A št. 251-B.

26 – Sodba z dne 16. aprila 2002 v zadevi Colas Est in drugi proti Franciji (št. 37971/97, EŠCP, 2002-III).

27 – Sodba z dne 22. oktobra 2002 v zadevi Roquette Frères (C-94/00, Recueil, str. I-9011, glej točko 29).

ni v nasprotju s pravico do molka. Evropsko sodišče za človekove pravice ni potrdilo absolutne pravice do molka. V sodbi Saunders je odločilo, da se „[p]ravica, da se ne izjavi zoper samega sebe, [...] primarno nanaša na spoštovanje želje obtoženca, da molči. Kot se splošno razume v pravnih sistemih strank pogodbenic konvencije in drugje, se ne razteza na uporabo dokazov v kazenskem postopku, ki bi se lahko pridobili od obtoženca z uporabo prisile, in ki obstajajo neodvisno od volje osumljenca, kot so med drugim dokumenti, ki se zahtevajo na podlagi sodnega naloga, vzorcev izdihanega zraka, krvi in urina ter telesnih tkiv zaradi DNK testiranja.“²⁸ Ta odločitev je bila pred kratkim potrjena v sodbi J. B. proti Švici.

66. Zato se pravica posameznika, da ne podaja izjav, ki pomenijo samoobtožbo, ne razširja na informacije, ki obstajajo neodvisno od volje osumljenca, kakršne so med drugim dokumenti. Predložitev teh dokumentov se lahko zahteva in se lahko uporabijo kot dokaz. V zvezi s tem bi zlasti omenil dokumentirane informacije, kot so na primer tržne ali cenovne strategije. Take informacije, dostopne za interno uporabo, se lahko zahtevajo. Lahko bi razkrivale verjeten obstoj omejevalnega sporazuma ali usklajenih

ravnanj, kar pa samo po sebi ni samoobtožba. Verjetnost je še vedno mogoče izpodbiti. Širitev navedenega bi sodni praksi Sodišča odvzela objektivni element, kar bi oviralo ravnotežje pri uveljavljanju.

67. Nazadnje moram reči, da je součinkovanje temeljnih pravic pravnih oseb in uveljavljanja konkurence nenehna igra ravnovesja: gre za varovanje temeljnih pravic na eni in učinkovito uveljavljanje konkurenčnega prava Skupnosti na drugi strani. Kot je Sodišče odločilo v sodbi *Eco Swiss*²⁹, je člen 81 ES temeljna določba, ki je nujna za doseganje nalog, ki so bile zaupane Skupnosti, in zlasti za delovanje notranjega trga. Člen 81 ES je del javnega reda. Če Komisija ne bi imela več pravice, da zahteva predložitev dokumentov, bi postalo uveljavljanje konkurenčnega prava v pravnem redu Skupnosti močno odvisno od prostovoljnega sodelovanja ali uporabe drugih sredstev prisile, kot so na primer preiskave ob zori. Samo po sebi je očitno, da bi morale biti učinkovito uveljavljanje s primernimi sredstvi temeljnih načel javnega pravnega reda Skupnosti še naprej mogoče, kot je tudi očitno, da bi se morala spoštovati pravica do obrambe. Menim, da gre za zadnje. Stranka, ki se še vedno lahko brani, kot sedaj določa sodna praksa, bodisi

28 – Točka 69 (poudarek dodan).

29 – Glej sodbo z dne 1. junija 1999 v zadevi *Eco Swiss China Time in Benetton International* (C-126/97, Recueil, str. I-3055).

med upravnim postopkom ali v postopkih pred sodišči Skupnosti ugovarja, da imajo predloženi dokumenti drugačen pomen, kot jim ga pripisuje Komisija.

Zahteva za informacije z dne 30. junija 1997

68. V obravnavani zadevi so bili zadevni dokumenti obstoječi dokumenti, ki bi jih Komisija lahko na koncu zahtevala z odločbo na podlagi člena 11(5) in ki jih je bilo podjetje dolžno predložiti, če jih je imelo v posesti.

70. V zvezi z zahtevo za informacije z dne 30. junija 1997, to je drugo vprašanje, s katerim se je od družbe SGL zahtevalo, naj imenuje podjetja, ki jih je opozorila o preiskavi, bi lahko bile uporabne naslednje ugotovitve.

71. Komisija navaja, da naj bi Sodišče prve stopnje, kot je navedeno v točki 412 izpodbijane sodbe, menilo, da je bil namen Komisije pridobiti priznanje kršitve in je bila družba SGL v skladu s sodbo Orkem varovana s pravico do obrambe, zato je bila upravičena do znižanja globe na podlagi Obvestila o ugodni obravnavi.

69. Ker je Sodišče prve stopnje napačno uporabilo pravo, po mojem mnenju tudi ni razloga za znižanje globe na podlagi Obvestila o ugodni obravnavi. Komisija ni, kot sama navaja v sporni odločbi, dala ničesar v zameno za informacijo, za katero je menila, da jo je bila družba SGL dolžna predložiti v odgovor na zahtevo za informacije. Upoštevala je tiste informacije, ki jih je družba SGL predložila, ki so presegle tisto, kar je zahtevala na podlagi člena 11(2) Uredbe št. 17. Pri zmanjšanju globe družbe SGL pa je Sodišče prve stopnje upoštevalo tudi vprašanje glede zahteve, naj opiše predmet in rezultat več sestankov. Ker je Komisija priznala, da ta del zahteve ni dopusten, tega dela nikoli ne bi mogla upoštevati pri določanju globe.

72. Komisija ugovarja, da vprašanje, ki ga je postavila, ni presegalo njenih preiskovalnih pooblastil in zato tudi dani odgovor ni presegal tistega, kar je zahtevala na podlagi člena 11 Uredbe št. 17. Zato naj ne bi bilo razlogov za znižanje globe na podlagi Obvestila o ugodni obravnavi. Poleg tega naj bi bil drugi razlog, da se globa ne zniža na podlagi Obvestila o ugodni obravnavi, da odgovor družbe SGL ni bil popoln in je bil zavajajoč.

73. Komisija navaja, da sporno vprašanje ni vprašanje, katerega posledica bi bilo priznanje kršitve. V zvezi s tem ugotavlja, da je Sodišče prve stopnje odločilo le, da opozorila družbe SGL niso bila kršitev člena 81 ES. Po mnenju Komisije bi se moralo ugotoviti, ali bi se na podlagi odgovora lahko na tak način sklepalo, da kršitev obstaja, da bi bila sankcija naložena podjetju le na podlagi tega odgovora. Komisija meni, da ne. Dejstvo, da so bila opozorila obravnavana kot obteževalna okoliščina, naj ne bi vplivalo na sklep. Za tak sklep bi morala Komisija najprej ugotoviti, da kršitev obstaja. Informacija v zvezi z opozorili te ugotovitve ne more nadomestiti.

74. Poleg tega Komisija tudi meni, da je Sodišče prve stopnje napačno logično sklepalo. Da je Komisija opozorila obravnavala kot obteževalno okoliščino, naj ne bi bilo del ugotovitve znakov kršitve, pač pa izvajanje pooblastila Komisije za odločanje po prostem preudarku pri politiki kaznovanja. Če bi se sledilo logiki Sodišča prve stopnje, bi Komisija vprašanje lahko postavila le, če bi se odločila, da globe ne prilagodi na podlagi obteževalne okoliščine.

75. Kot sem že pojasnil v sklepnih predlogih v zadevi C-308/04 P, je Sodišče prve stopnje pravilno sklepalo, da opozorilo družbe SGL

drugim podjetjem glede bližajočih se preiskav ni posebna in samostojna kršitev, pač pa ravnanje, ki je dodalo težo osnovni kršitvi in bi se zato lahko pri določanju globe upoštevalo kot obteževalna okoliščina.

76. Tako ravnanje samo po sebi res ni kršitev in preden ga Komisija upošteva kot obteževalno okoliščino, mora najprej dokazati osnovno kršitev. To ravnanje pa je še vedno dejavnik, zaradi katerega se globa lahko poveča, zato ga mora Komisija utemeljiti. Ni pomembno, da ima Komisija pooblastilo za odločanje po prostem preudarku pri določanju globe. To pravico ima tudi v zvezi z osnovno kršitvijo, kar pa ne vpliva na vprašanje, ali je odgovor na določeno vprašanje samoobteževalen.

77. Zato družba SGL, kot je Sodišče prve stopnje pravilno pojasnilo v točki 412 sodbe, ni bila dolžna obvestiti Komisije o tem, da je druga podjetja opozorila na preiskavo. Čeprav Komisija lahko postavi vprašanja glede teh opozoril, ne more prisiliti družbe SGL, da nanje odgovori. V nasprotju s trdi-

tvami Komisije se to vprašanje ne nanaša na *Končne ugotovitve in sklep*
objektivna dejstva.

78. Vendar moram pripomniti, da je družba SGL, čeprav ni bila dolžna odgovoriti na to vprašanje, nanj vseeno odgovorila, vendar nepopolno in zavajajoče. Težko bi rekli, da je tako ravnanje znak duha sodelovanja in da je sodba v tem delu napačna. V zvezi s tem se preprosto sklicujem na novejšo sodno prakso, v kateri je Sodišče ugotovilo, da je zmanjšanje na podlagi Obvestila o ugodni obravnavi utemeljeno le, če bi se lahko posredovane informacije in, splošneje, ravnanje zadevnega podjetja v zvezi s tem obravnavali kot izraz pristnega sodelovanja tega podjetja, in da je iz smisla sodelovanja, kot je opisano v Obvestilu o ugodni obravnavi ter zlasti v uvodu k točki D(1), očitno, da se znižanje na podlagi tega obvestila odobri le, če je bilo ravnanje zadevnega podjetja izraz takega duha sodelovanja.³⁰

79. Zato ni razlogov za znižanje globe na podlagi točke D(1) Obvestila o ugodni obravnavi.

80. V zvezi z razmerjem med „sodelovanjem“ na podlagi Uredbe št. 17 in prostovoljnimi sodelovanjem na podlagi Obvestila o ugodni obravnavi, kot tudi posledicami globe, iz mojih ugotovitev v zvezi s tem in iz sodne prakse izhaja naslednje:

- podjetje je načeloma dolžno sodelovati s Komisijo na podlagi Uredbe št. 17 (glej sodbo Orkem);
- če podjetje sodelovanje omeji le na tisto, ki ga je dolžno zagotoviti na podlagi Uredbe št. 17 (sedaj Uredba št. 1/2003), taka omejitev ne more biti nikoli obteževalna okoliščina niti razlog za zvišanje kazni;³¹

- če podjetje odgovori na zahtevo za informacije na podlagi člena 11 Uredbe št. 17, ki presega preiskovalna poobla-

30 – V zvezi s tem glej sodbo Dansk Rørindustri, navedeno v opombi 16, točke od 388 do 403.

31 – Glej sodbo Dansk Rørindustri, navedeno v opombi 16, točka 352.

stila Komisije (če so vprašanja taka, da Komisija ne more prisiliti podjetja, da nanje odgovori), se tak odgovor lahko šteje za sodelovanje na podlagi Obvestila o ugodni obravnavi.

- podjetje se lahko ugodneje obravnava na podlagi Obvestila o ugodni obravnavi, če izrazi duh sodelovanja in če je sodelovanje Komisiji omogočilo, da lažje ugotovi obstoj kršitve in jo po potrebi odpravi.

stopnje je dejansko družbi SGL dodatno znižalo globo za 10 % na podlagi točke D(1), prva in druga alineja, Obvestila o ugodni obravnavi, kot je ravnalo tudi v primeru določenih drugih udeležencev omejevalnega sporazuma,³² vendar je znižanje nato zmanjšalo za 2 % na 8 % zaradi ravnanja družbe SGL.³³ Ker se mora del 10 % pripisati točki D(2), druga alineja, iz sodbe izhaja, da je zmanjšanje znižanja za 2 % tudi povezano s tem delom. Drugi del znižanja naj bi bil nagrada družbi SGL za odgovore na vprašanje, ki ga je postavila Komisija, za katero je Sodišče prve stopnje ugotovilo, da je preseglo pristojnosti Komisije, in je zato te odgovore opredelilo kot sodelovanje na podlagi Obvestila o ugodni obravnavi. Kot je že bilo pojasnjeno (glej točko 69 zgoraj), je dejansko le manjši del vprašanj Komisije presegal tisto, kar bi lahko zadevno podjetje zavezovalo k odgovoru. Gre za približno 1/5 zahtevanih in spornih informacij. Zato menim, da je skupno znižanje za 4 % poleg 30-odstotnega znižanja, ki ga je odobrila Komisija, utemeljeno. To pomeni, da se mora globa določiti v višini 75,7 milijona EUR.

81. Iz zgornjih ugotovitev izhaja, da je v izpodbijani sodbi podana napačna uporaba prava. Sodišče na podlagi člena 61(1) Statuta Sodišča razveljavi odločitev Sodišča prve stopnje, če je pritožba utemeljena. Nato lahko samo dokončno odloči o zadevi, če stanje postopka to dovoljuje, ali pa jo vrne v razsojanje Sodišču prve stopnje.

82. Menim, da so izpolnjeni pogoji za dokončno odločitev o zadevi. Sodišče prve

32 – Kot je navedeno v odločbi Komisije (glej preambulo 41), noben od udeležencev omejevalnega sporazuma ni ugovarjal dejanskemu stanju, na katero je Komisija oprla obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah. Znižanje globe, dodeljeno družbam SGL, UCAR, C/G in VAW je temeljilo le na prvi alineji točke D(2). Komisija je pred Sodiščem prve stopnje ugovarjala, da je znižanje zajemalo obe alineji točke D(2), čeprav priznava, da ni bilo pravilno, da druge alineje te točke ni navedla. Sodišče prve stopnje je ugotovilo, da bi to v odločbi moralo biti navedeno (glej točko 415 sodbe). Zato je Sodišče prve stopnje priznalo nova znižanja, in sicer družbi SGL za 10 %, družbi UCAR 10 % in družbi C/G 20 % (družba VAW se ni pritožila), s čimer je zajelo popravek na podlagi prve in druge alineje točke D(2) Obvestila o ugodni obravnavi: ponovno priznanje sodelovanja na podlagi prve alineje in neizpodbijanje dejanskega stanja na podlagi druge alineje.

33 – Glej točko 418 izpodbijane sodbe.

VIII – Predlog

83. Glede na zgornje ugotovitve predlagam, naj Sodišče razsodi:

- sodba Sodišča prve stopnje z dne 29. aprila 2004 v zadevi T-239/01 se razveljavi;
- znesek globe se določi v višini 75,7 milijona EUR;
- družbi SGL se naloži plačilo stroškov.